Stříbrné doly Tábor-Horky-Větrovy

Naučná stříbná stezka Tábor-Horky-Větrovy

Silberlehrpfad Tábor-Horky-Větrovy

Ing. Jan Komzák, Mgr. Pavel Doucha, Bc. Marek Švadlena

Publikace 5.indd 1 9/20/2011 2:10:56 PM

Jednotlivé zastavení stezky

1 Hotel Lázně

První zastavení je umístěno v dosahu autobusové linky MHD, zastávky „Čelkovice Lázně“ a v bezprostřední blízkosti Hotelu Lázně. Zastavení seznamuje návštěvníky s historií objektu lázní, které jsou jedny z nejstarších v Česku. Léčilo se vodou sirnatou a železitou, vhodnou pro léčbu chudokrevnosti, křivice a chorob pohybového ústrojí.

2 Štola sv. Jana Nepomuckého

Trasa následně vede podél místní silniční komunikace až ke druhému zastavení, které je umístěno u renovovaného ústí štoly. Na informační tabuli návštěvníci najdou informace o štole, která měla délku 1800 m, byla zbudována roku 1592, měla spád 0,25-1 m na 100 m štoly a profil 2,5x1 m. Kromě odvodnění šachet Kryštof, Barbora, Vinný sklep (Březová šachta) a Nová v Horkách se na ní též stříbro těžilo.

3 Šachta Vinný sklep

Třetí informační panel, stojící u šachty Vinný sklep (někdy také Vinohradské nebo Březové) informuje o samotné šachtě, jež měla hloubku 80 metrů, vedlejší Kavrzově haldě a další šachtě, na kterou lze z místa vidět (Barbora). Ukončení báňského provozu těchto významných šachet proběhlo v roce 1873. Místo zároveň poskytuje velmi pěkný panoramatický pohled na město Tábor.

4 Šachta Nová v Horkách

Čtvrtý panel je umístěný v centrální části Horek, příměstské části Tábora s 900 obyvateli, kde byla největší koncentrace důlních děl. Je věnován informacím o šachtě Nová (nejhlubší šachtě s hloubkou 155 m) a přilehlých budovách, jako je budova se žentourem či cechovní dům, dnes nejmarkantnější důkaz důlní činnosti celého rudního pole. Západním směrem se pak nacházela šachta František, hluboká 100 m.

5 Polní historická cesta

Pod původní polní cestou, dlouhou 500 m se nacházely dvě stříbrné žíly, Tereziánská a Božídůlní, směřující na Větrovy. Pátá tabule pak informuje i o patrném propadu po těžbě - šachtě hluboké přibližně 40 m, která je dnes zasypaná a na jejím místě je mělký rybníček. Zároveň při putování k následujícímu panelu se dostanou návštěvníci k rozhraní rožmberského (želečského) a táborského panství.

6 Vyhlídka Větrovy

Po polní historické cestě se návštěvníci dostanou do příměstské části Větrovy, do místa, kde Rožmberci těžili stříbro. Na panelu jsou též informace o Větrovech samotných, obci, která má přes 300 obyvatel a 130 domů. Následně pak putování pokračuje přes obec až k nejvyššímu bodu okolí, rozhledně Svobody Hýlačce s kótou 525 m n. m.

7 Kaple sv. Trojice

Předposlední sedmé zastavení je věnováno malé kapli sv. Trojice, jež byla postavena v roce 1892 a její název se kryje s názvem „Cechu stříbrných dolů sv. Trojice“ a byla postavena péčí tehdejších občanů Větrov na počest Všeobecné zemské výstavy v Praze roku 1891. Právě až k této stavbě dospěl horizont těžby. V těsné blízkosti byla šikmá šachta Josef, patřící k nejstarší historii těžby stříbra na jih od Tábora (13. století).

8 Rozhledna Svobody Hýlačka

Naučnou stezku uzavírá panel u majestátné 18-ti metrové rozhledny Svobody Hýlačky. Díky její výšce je nádherný rozhled na celý bývalý rudní revír a zároveň i na celé široké okolí včetně táborské aglomerace, Křemešnické vrchoviny či Jistebnické pahorkatiny. Za povšimnutí stojí členitý reliéf v okolí věže, jedná se zřejmě o původní průzkumné jámy, stříbro bylo hledáno i zde.

Publikace 5.indd 2 9/20/2011 2:10:57 PM

Silberlehrpfad Station

Die erste Station befindet sich nicht weit von der Bushaltestelle „Čelkovice Lázně“ und in unmittelbarer Nähe des Hotels Lázně („Stadtbad“). Am Infoschild lernen Besucher die Geschichte des Hotels kennen – das ehemalige öffentliche Stadtbad ist eines der ältesten in Böhmen. Schwefelhaltiges Heilwasser war für die Behandlung von Blutarmut, Rachitis und Bewegungsapparatstörungen geeignet.

Der Weg führt weiter die Landesstrasse entlang bis zur zweiten Station, die an der renovierten Stollenmündung liegt. An der Tafel finden Besucher Informationen über den Stollen, der 1800 m lang war, 1592 erbaut war, dessen Fallhöhe von 0,25-1 m je 100m und Profil 2,5x1 m war. Der Stollen diente nicht nur als Entwässerungsstollen der Schächte Kryštof, Barbora, Weinkelle und Neuer in Horky.

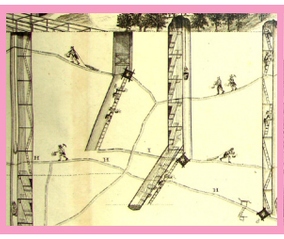
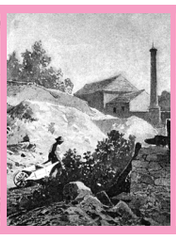

Der dritte Schild am Weinkellerschacht (auch Weinbergschacht oder Birkenschacht genannt) informiert über den Schacht selbst, der 80m tief war, über die nebenangelegene „Kavrza-Halde“ und über den weiternen Schacht, der von hier zu sehen ist - Hl.Barbara-Schacht. Der Bergbaubetrieb von diesen zwei bedeutenden Schächten ist 1873 beendet worden.

Der vierte Inforschild steht im zentralen Ortsteil von Tábor – Horky, der heuer 900 Bewohner hat und wo sich die meisten Bergwerke konzentrierten. Die Informationen widmen sich dem Neuen Schacht von der 155 m Tiefe und nebenan gelegenen Gebäuden – das Haus mit Göpel oder das Zunfthaus, heute die markantesten Nachweise der Bergtätigkeit am ganzen Erzfeld.

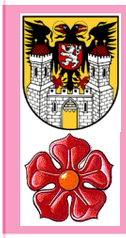

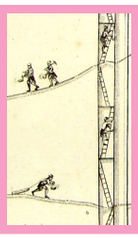

Unter dem ursprünglichen 500m langen Feldweg befanden sich zwei Silberadern – Theresiengang und Gotteszeche, die nach Větrovy führten. Die fünfte Tafel informiert über einen deutlichen Verfall infolge der Bergtätigkeit – ein ca. 40m tiefer Schacht, der heute verschüttet ist. Beim Wandern zum nächsten Infoschild erreichen Besucher auch die Scheide des Rosenberger- und Taborer Herrschaftsgutes.

Durch den historischen Feldweg erreichen Besucher den Ortsteil Větrovy, also den Ort, wo Rosenberger-Adel Silber gefördert hat. Am Infoschild findet man auch Informationen über Větrovy selbst, also Ortsteil, der heuer über 300 Bewohner hat. Die Wanderung führt dann über den Ortsteil bis zum Höhepunkt der ganzen Umgebung – Aussichtsturm Hýlačka in der 525 m Seehöhe.

Die vorletzte siebte Station ist der kleinen Dreifaltigkeitskapelle gewidmet, die 1892 erbaut worden war und deren Name dem Namen der „Silberbergwerkzunft der Heiligen Dreifaltigkeit“ entspricht. Die Kapelle ist dank der Sorge damaliger Větrovy-Bürger zur Ehre der Allgemeinen Landesausstellung in Prag (1891) erbaut worden. Die Bergtätigkeit reichte also bis zu diesem Sakralbau.

Der Lehrpfad ist mit dem Infoschild am in 18m hoch ragenden Aussichtsturm Hýlačka abgeschlossen. Dank dessen Höhe öffnet sich ein schöner Ausblick auf das ganze ehemalige Erzrevier und auf die ganze Umgebung von Tábor. Sehenswert ist auch das Bodenrelief um den Aussichtsturm, wahrscheinlich ehemalige Untersuchungsgruben, sodass Silber auch hier gesucht worden war.

Trasa Naučné stříbrné stezky

Tábor - Horky- Větrovy

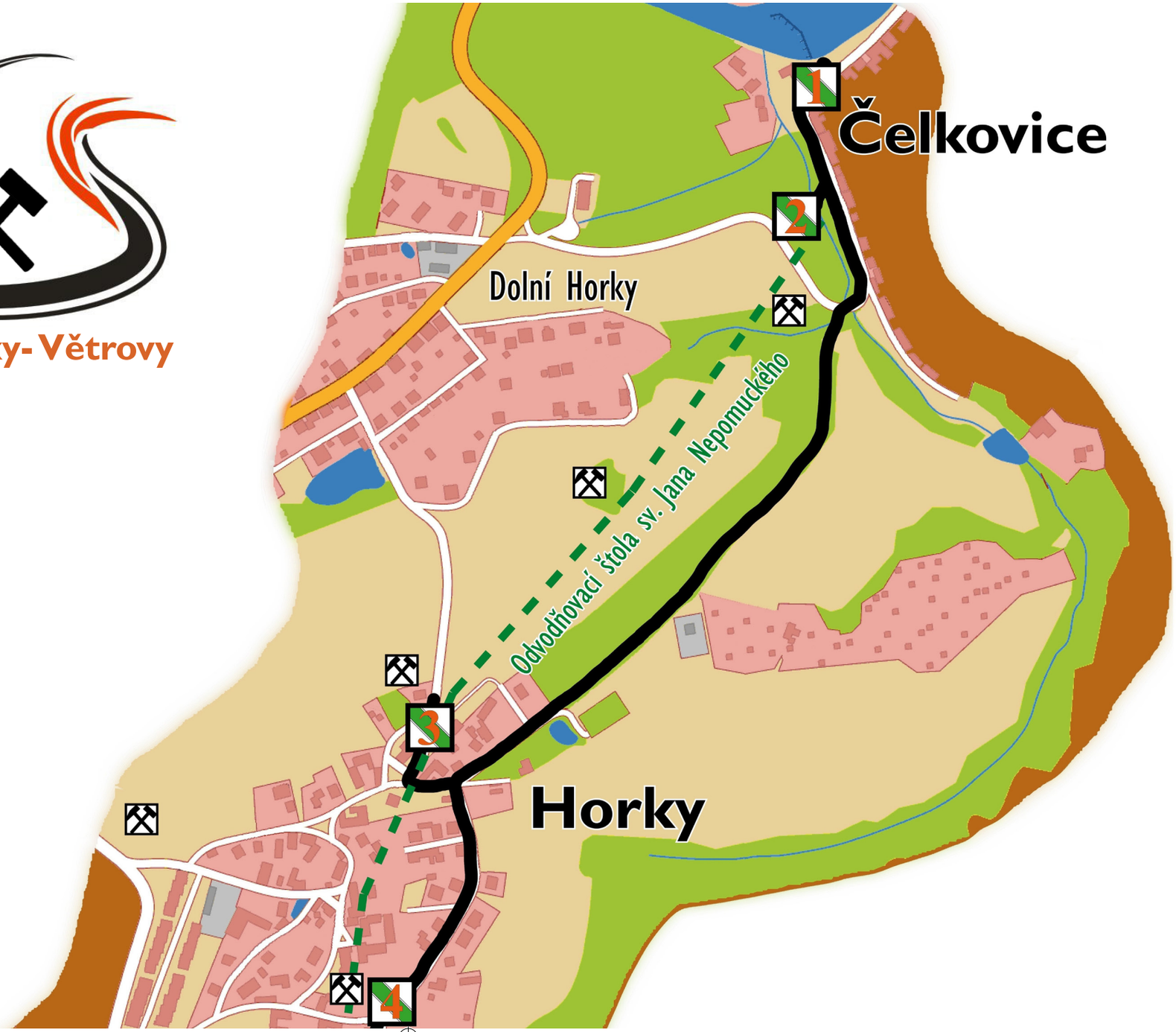

Publikace 5.indd 4 9/20/2011 2:11:43 PM

Publikace 5.indd 5 9/20/2011 2:11:58 PM

O Naučné stříbrné stezce

Naučná stezka upomíná na dlouhou hornickou historii oblasti, která upadla v průběhu minulého století ve velké zapomnění. Díky stezce je tak možno znovuobjevit toto rozsáhlé dílo, které leží na trase Tábor-Horky-Větrovy.

Největšího rozmachu nabylo dolování v 16. století, otevřeno bylo několik šachet a v letech 1549-92 byla vybudována odvodňovací štola dlouhá 1800 m, končící nad čelkovickými lázněmi. Vznik lázní pak souvisí právě se stříbrnými doly - využívaly totiž vodu z ústí štoly sv. Jana Nepomuckého. Voda byla přiváděna dřevěným potrubím.

Stezka a způsob jejího značení má připomenout, že důlní činnost k Táboru neodmyslitelně patřila a že tyto doly byly dokonce v jistém časovém období majetkem města Tábora. Vždyť se také Tábor kdysi nazýval „Královské horní město Tábor“.

Vzniká samozřejmě otázka, proč došlo k zániku dolování stříbra na jih od Tábora, když většina pramenů uvádí, že výskyt stříbra byl poměrně hojný? Prvotně to souviselo s velkou hloubkou, kde se stříbro nacházelo (i přes 150 m), na rozdíl od mnoha českých kutišť. Druhým problémem, navázaným právě na velkou hloubku těžby, byla vnikající voda. Nároky na odvodnění byly až příliš veliké, jak se časem ukázalo, a tak dolování časem skomíralo, až došlo k jeho zániku lokalitě.

Samotná stezka je dlouhá 3500 m, má převýšení 105 m a má 8 zastavení, každé s naučnou tabulí, kde návštěvníci naleznou texty, fotky a také např. GPS polohu. Je také výhodné, že se stezka dá projít jak nahoru od Lužnice ze směru z Tábora, tak i od Hýlačky ze směru z Větrov, přičemž druhá varianta je lehčí, jde se spíše z kopce. Ostatně, ke stezce se dá velmi dobře dostat linkami MHD č. 30, 60 a 61.

Panoramatický pohled z rozhledny Svobody Hýlačka na Jistebnickou vrchovinu, táborskou aglomeraci a Křemešnickou vrchovinu

Über den Naturlehrpfad

Der Silberlehrpfad erinnert an die sechshundertjährige Geschichte der Silberförderung südlich von Tábor, die im Laufe der Jahrhunderte in Vergessenheit geraten hat. Es ist dank dem Lehrpfad möglich, dieses auf der Strecke Tábor-Horky-Větrovy liegende umfangreiche Werk wieder zu entdecken.

Den grössten Umfang verzeichnete der Silberbergbau im 16.Jh., damals waren neue Schächte eröffnet worden und in Jahren 1549-92 ist ein 1800 langer oberhalb des Stadtbades in Čelkovice mündender Entwässerungsstollen erbaut worden.

Die Entstehung des Stadtbades hängt übrigens mit dem Silberbergwerk zusammen – als es noch keine Badezimmer in Wohnhäusern gab. Das ehemalige Stadtbad hat nämlich das vom Nepomucenistollen quellende Wasser genutzt. Das Wasser ist duch hölzerne Leitung geleitet worden.

Der Silberlehrpfad sowie dessen Markierung soll daran erinnern, dass die Bergtätigkeit zu Tábor gehörte, dass das Bergwerk sogar seiner Zeit im Besitz der Stadt Tábor war. Tábor nannte man doch damals „Königs- und Bergstadt „Tábor“.

Der Silberlehrpfad selbst ist 3500 m lang, hat die Überhöhe von 105 m und 8 Stationen, jede mit einer Informationstafel versehen. An Tafeln findet der Besucher Informationstexte, Fotos und auch die GPS-Lage. Es ist auch möglich, den Silberlehrpfad in beiden Richtungen zu begehen – sowohl ab dem Fluss Lužnice (Lainsitz) von Tábor hinauf, als auch ab dem Aussichtturm Hýlačka von Větrovy hinunter, wobei die andere Strecke leichter ist – führt den Berg hinunter. Zum Silberlehrpfad kommt man auch gut mit dem Stadtverkehr – mit Buslinien Nr 30, 60 und 61.

Ing. Jan Komzák, Mgr. Pavel Doucha, Bc. Marek Švadlena, . *Naučí stříbrná stezka Tábor-Horky-Větrovy (Silberlehrpfad Tábor-Horky-Větrovy)*. První vydání. Tábor: Vydavatelství nadačního fondu Táborského soukromého gymnázia, 2011. 6 str. ISBN 978-80-260-0524-7.

S podporou města Tábora. Všechna práva vyhrazena.